

ПЕРЕДМОВА

Історія має дві ролі. Її перша роль — бути слідом. Деякі сліди дуже красиві, ними хочеться пишатися, милуватися, поставити їх десь на чільне місце, щоб усі завжди знали й пам'ятали про ці шедеври людської долі. Інші сліди жахливі, огидні, неприємні, за них соромно, їх хочеться приховати й забути. А ще історичні сліди — ті, що й красиві й некрасиві, — є чимось подібними до давніх рослин на камені: одні — видно добре, інші — складно розібрати, а те, чого не видно, доводиться домальовувати в уяві.

Друга роль історії — бути дзеркалом. Це дзеркало показує, де людина хвора й де її треба лікувати. Не знаючи своїх вразливих і сильних сторін, не знаючи своїх недуг і не лікуючи їх, людина може важко захворіти, утратити комфорт життя, зрештою втратити саме життя. У вседержавних чи всесвітніх масштабах те саме: якщо кожна людина не пізнає вад людської суті на прикладі історії і не зробить висновків для їх подолання — цілі нації занепадуть, а людство загрузне в постійному колі страждань.

Ніщо не робить людину людянішою, ніж історія. Ніхто не підтримає цей світ, окрім вас. Але для достойної справи потрібна гідна підготовка. Цей зошит допоможе вам поглянути на історію людства з різних сторін, а ще — він допоможе вам навчитися думати різними способами, бо хтозна, яку професію ви опануєте в майбутньому. Виконувати абсолютно всі завдання в цьому зошиті не обов'язково. Прислухайтеся до ваших учителів — вони самі зможуть вибрати вправи до кожної теми.

І не забувайте: історія — це не збірка оповідок, а система, і її варто осмислити. Кожен із нас є частиною цієї системи. Кожен із нас може цю систему продовжити. Кожен із нас може цю систему змінити.

Посилання на всі презентації за QR-кодом:

Діагностичне оцінювання за програмою з історії 5 класу для учнів 6 класу

1. Що таке «історія»?
2. Назвіть п'ять культурних епох (періодів) від найдавнішої до сучасної.
3. З якого приблизно століття починається історія України?
4. Проведіть розрахунок: 1) 801 рік — яке століття? 2) XIII століття — з якого по який рік?
5. Як називалася середньовічна українська держава? У які століття вона існувала?
6. Що можна зарахувати до матеріальних (речових) історичних джерел?
7. Назвіть по два приклади візуального та писемного джерела.

8. Як називається найстаріший літопис про історію середньовічної України? Хто його автор?

9. У чому різниця між пам'яткою і пам'ятником?

10. Назвіть «батька» української історичної науки.

11. У чому різниця між натуральним і ринковим господарствами?

12. Назвіть види історичних джерел.

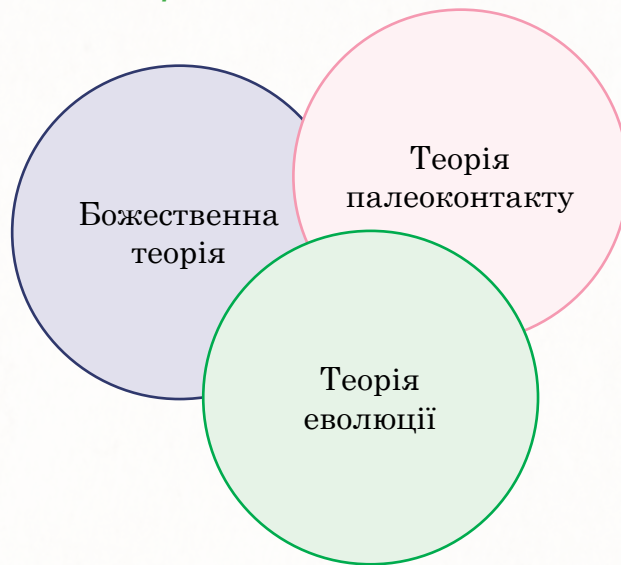
Урок № 1

Теорії походження людини. Періодизація історії людства

ЗАВДАННЯ № 1 (УСНО)

Знайдіть відповідність між описом теорії походження людини й назвою цієї теорії.

Теорії походження людини

Суть теорій

1. Ми пройшли розвиток від мавпи до людини в умовах природного відбору: щоб виживати, ми поступово вдосконалювалися (автор — Чарльз Дарвін, англійський біолог XIX століття).
2. Людину й усі форми життя на нашій планеті створено надприродною силою, усесвітнім «Інженером».
3. Людину створили позаземні цивілізації, інопланетяни.

Дайте відповіді на запитання (усно):

Яка з трьох теорій походження людини вам здається найбільш вірогідною? Чому?

Яка з трьох теорій походження людини вам подобається найбільше? Чому?

ЗАВДАННЯ № 2

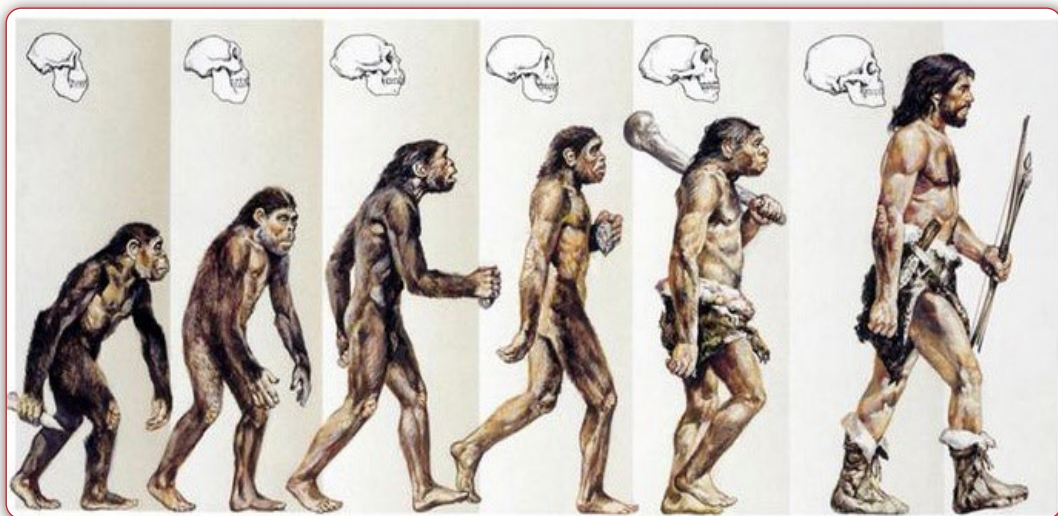
Заповніть таблицю, установивши правильні відповідності між епохою та її характерними ознаками.

Первісна доба (4 млн – 5 тис. років тому)	
Античність (IV тис. до н.е. — 476 р. н. е.)	
Середньовіччя (V–XV ст.)	
Новий і Новітній час (з 1492 року — по сьогодні)	

Характерні ознаки людських епох: від перших королівств у Європі до Великих географічних відкриттів; від відкриття Америки до сучасності; від перших цивілізацій до падіння Римської імперії; від першої людини до появи писемності.

ЗАВДАННЯ № 3

Спираючись на матеріал підручника, установіть відповідності між типами істот та їхніми особливими рисами.

Еволюція людини
(установіть правильні відповідності)

Особливі риси	Тип істоти
ще живе на дереві, але вже має великий мозок	
уже прямоходяча	
уже говорить і майструє	
уже добуває вогонь	
уже вірить у потойбіччя	
уже вміє все	

Типи істот: людина вміла, кроманьйонець, дріопітек, неандерталець, австралопітек, пітекантроп.

Урок № 21–22

Періодизація історії Давньої Греції. Природно-географічні умови

ЗАВДАННЯ № 1

Заповніть коротку хронологічну таблицю історії Давньої Греції, орієнтуючись на матеріал вашого підручника.

Хронологічні рамки	Назва періоду
III–II тис. до н. е.	
середина II тис. до н. е.	
XII–VII ст. до н. е.	
VI–IV ст. до н. е.	
323 – 30 pp. до н. е.	

Перелік періодів історії Давньої Греції: мікенський, мінойський, елліністичний, «темні віки», класичний період.

Мінойська та мікенська (ахейська) цивілізації

ЗАВДАННЯ № 1

За допомогою матеріалу підручника сформууйте біографію мінойської цивілізації за такими критеріями.

Перелік критеріїв:

1. Розташування:
2. Час існування:
3. Головне архітектурне диво:
4. Легендарний об'єднувач:
5. Головні товари й ремесла:
6. Священна тварина:

7. Стиль письма:

8. Причина загибелі:

ЗАВДАННЯ № 2

Орієнтуючись на матеріал підручника, розсортуйте явища, які стосуються ахейців і дорійців.

Ахейці	Дорійці

Перелік явищ для сортування: прибули в Грецію в II тис. до н. е.; прибули в Грецію в III тис. до н. е.; прибули в Грецію в XII ст. до н. е.; розвинені; примітивні й войовничі; спровокували «темні віки»; створили мікенську цивілізацію; зводили палаци й мали письмо; занепад у культурі, забуто писемність; обробляли залізо; обробляли бронзу; заснували Афіни; заснували Спарту.

Зміст

Діагностичне оцінювання за програмою з історії 5 класу для учнів 6 класу	4
Урок № 1. Теорії походження людини. Періодизація історії людства.....	6
Урок № 2. Практичне заняття. Лічба часу в історії Стародавнього світу	9
Урок № 3–4. Суспільна організація первісних людей.....	11
Технологічний і господарський прогрес первісних людей	11
Урок № 5. Практичне заняття. Основні стоянки і пам'ятки первісних людей на території України	13
Урок № 6. Трипільська культура. Формування перших цивілізаційних суспільств	15
Урок № 7. <i>Практичне заняття.</i> Опис способу життя первісних людей на основі археологічних джерел	17
Урок № 9–10. Умови виникнення давньоєгипетської цивілізації.....	20
Організація суспільства і влади в Давньому Єгипті.....	21
Урок № 11. Міфологія та релігія Давнього Єгипту. Будівництво пірамід.....	23
Урок № 12. Цивілізації Дворіччя: Шумер, Аккад і Вавилон.....	30
Урок № 13. Організація суспільства і влади в містах-державках і царствах Дворіччя.....	33
Урок № 14. Писемність, наука і міфологія Дворіччя.....	35
Урок № 15–16. Близький Схід у I тисячолітті до н. е.: Ассирія, Вавилон і Персія.....	37
Урок № 17. Фінікія та фінікійська колонізація. Карфаген. Алфавіт.....	39
Урок № 18. Ізраїльсько-Юдейське царство	39
Урок № 19. Самостійна робота з історії Давнього Близького Сходу.....	40
Урок № 21–22. Періодизація історії Давньої Греції. Природно-географічні умови Міноїська та мікенська (ахейська) цивілізації	43
Урок № 23–24. Стародавні Афіни і Спарта: суспільно-політичне життя та військова справа.....	45
Урок № 25–26. <i>Практичне заняття.</i> Зіставлення повсякденного життя і побуту в Спарті та Афінах. За письмовими джерелами від V ст. до н.е. до сучасних дослідницьких праць	46
Урок № 27. Греко-перські війни	54
Урок № 28. Утвердження демократії в Афінах. Чотири форми влади.....	56
Урок № 29–30. Давньогрецька релігія та міфологія	58
Домашнє завдання до теми «Давньогрецька релігія та міфологія»	59
Урок № 31. Підкорення Греції македонським царем Філіпом II	61
Урок № 32. Александр Македонський як особистість, воєначальник і політик	63
Урок № 33. Елліністичні держави. Війни діадохів. Культура елліністичної доби.....	70
Урок № 34. Велика грецька колонізація. Грецькі античні поселення на території України	72
Урок № 35. Сармати, готи й гуни.....	74
Урок № 37. Природно-географічні умови Апеннінського півострова. Виникнення міста Рим.....	75
Урок № 38. Римська республіка в V–I ст. до н. е.: соціальний устрій та організація влади	77
Урок № 39–40. Військова експансія Риму.....	79
Урок № 41–42. Римська імперія. Октавіан Август	83
Урок № 43. Практичне заняття. Життєва позиція історичної особи на основі її висловів: Юлій Цезар і Марк Аврелій	86
Урок № 44. Пантеон римських богів. Мистецтво Давнього Риму	88
Урок № 45–46. Кризові явища в Римській імперії. Реформи Діоклетіана	91
Урок № 47. Виникнення і поширення християнства в Римській імперії. Утвердження християнської релігії.....	95
Урок № 48. Розпад Римської імперії. Велике переселення народів. Падіння Західної Римської імперії	99
Урок № 49–50. Походження слов'янських народів. Суспільне й господарське життя слов'ян та їхній духовний світ	101
Урок № 51–52. <i>Практичне заняття.</i> Анти і склавини на теренах України. Територіальні межі союзів антів і склавинів	105
Урок № 53. Спадщина давніх греків і римлян, запозичена сучасними українцями	110
Урок № 55–56. Китайська цивілізація	112
Урок № 57–58. Формування індійської цивілізації	116